

FRAMTIDENS APOTEK

- VISIONER FRÅN APOTEKSBRANSCHEN

**Sveriges
Apoteksförening**

APOTEKENS ROLL I SAMHÄLLET – NU OCH I FRAMTIDEN

Förr i tiden tillverkades medicin lokalt på varje apotek. Mycket har hänt sedan dess och apoteken har alltid varit tidiga i utvecklingen och villiga till förändring. Idag utför apoteken kontroller och ger avancerade individuella råd både fysiskt och digitalt. Sverige är till exempel världsledande inom e-recept och e-handel. Vi ser nu hur utvecklingen av nya läkemedel och förändringarna inom hälso- och sjukvården ritar om kartan. Apoteken är redo för nästa steg i sin förändringsresa.

Idag finns över 1400 apotek i Sverige, butiker med generösa öppettider över hela landet och en väl utbyggd e-handel.

Apoteken har en ibland bortglömd, men betydelsefull roll för att hälso- och sjukvården ska fungera. Ingen annan del i vårdsystemet är lika tillgänglig för befolkningen som apotek. På flera håll i landet och på nätet är apoteken en samlade plats för hälsa och läkemedel.

I framtiden kommer en ännu större andel av befolkningen som lever med kontinuerlig läkemedelsbehandling och med många olika läkemedel. Vi menar att samhället skulle kunna använda apoteken mer effektivt för att fler ska leva längre och friskare med eller utan läkemedel. Här följer våra idéer om hur.

FRAMTIDENS LÄKEMEDELS- BEHANDLINGAR – KRÄVER MER AV APOTEKEN

Under de senaste hundra åren har nya läkemedel inneburit enorma framsteg. Nu ser vi nästa stora revolution på läkemedelsområdet.

Skräddarsydda läkemedel ger större effekt men innebär också mer utmanande hantering, t.ex. att läkemedlet ska förberedas och administreras med hjälp av olika medicekniska produkter. Det är ofta dyra produkter med kortare hållbarhet eller mer utmanande förvaringskrav. Mindre patientgrupper gör också att det behövs mer uppföljning av behandlingen efter godkännandet för att se till att det används till rätt patienter på ett kostnadseffektivt sätt. Mer individuella läkemedelsbehandlingar kommer att ställa högre krav på alla delar i vårdkedjan. Risken är att patienten inte kan sköta sin komplicerade behandling själv hemma.

Tänk om apoteken får en större roll i att motivera patienten och kontinuerligt följa upp behandlingen. Då kan apoteken bli en samlande plats där kompetensen om nya läkemedelsbehandlingar finns fullt ut.

FARMACEUTER - EN UNDERUTNYTTJAD RESURS

Staten ställer höga krav på apotekens kompetens. Det är bra eftersom läkemedel inte är vilka varor som helst. Ett apotek får inte hålla öppet utan en legitimerad farmaceut (apotekare eller receptarie) på plats.

Över hälften av de som jobbar på apotek är legitimerade farmaceuter och hälften av de resterande medarbetarna är yrkesutbildade apotekstekniker.

En av de största utmaningarna för apoteken är att rekrytera legitimerade farmaceuter. Särskilt stor är bristen på farmaceuter utanför storstäderna. Det finns många exempel på apotek som tvingats stänga eller begränsa öppettider på grund av för få farmaceuter.

Tänk om fler uppgifter av administrativ karaktär tillåts utföras av annan personal, då skulle farmaceuterna kunna lägga ner större del av sin arbetstid på uppgifter som kräver just den farmaceutiska kompetensen. I kombination med de möjligheter som nya läkemedel och AI kan ge så skulle läkemedelsrådgivning och uppföljning kunna preciseras ytterligare.

I framtiden skulle vissa apotek i större utsträckning kunna bemannas med kunniga apotekstekniker och farmaceuterna i flera fall verka på distans. Kanske på liknande sätt som läkare tillåts verka på distans.

FARMACEUTISKA TJÄNSTER – EN MÖJLIGHET

Idag utförs olika hälso- och farmaceutiska tjänster på apotek. Men farmaceutiska tjänster ingår inte i de grunduppdrag som staten ger till apotek.

Farmaceuterna är samhällets läkemedelsexperter och apotek finns över hela landet. Varför använder vi inte denna kompetens fullt ut? Det är väl känt att fel läkemedelsanvändning är ett stort samhällsproblem som orsakar onödigt lidande och stora samhällskostnader.

Ett pilotprojekt med inhalationsvägledning och läkemedelssamtal har nyss genomförts och förhoppningsvis blir dessa former av farmaceutiska tjänster vardag på alla apotek. Tjänsten inhalationsvägledning visade att runt hälften av alla som hämtade ut ett inhalationsläkemedel på apotek använde det fel på något sätt innan farmaceuten kunde korrigera användningen.

Tänk om apoteken kunde fokusera mer på en utökad individuell rådgivning till de kunder som verkligen behöver det. Fördjupad rådgivning och uppföljning skulle kunna få ner antalet onödiga besök i vården och förbättra läkemedelsanvändningen. Idag får apoteken betalt för att sälja läkemedel, men tänk om uppdraget och finansieringssystemet även belönade kvalitativ rådgivning.

APOTEKEN SOM FÖRSTA INSTANS – ETT KOMPLEMENT TILL DAGENS VÅRD

Läkemedelsanvändarna besöker apotek långt mer ofta än vad man träffar sin läkare eller annan vårdpersonal. Apoteken är en naturlig plats att besöka för en första kontakt oavsett om det handlar om egenvård, andra tjänster kopplade till hälso- och sjukvård eller att få råd om att söka sig vidare inom vårdsystemet. Idag utför många apotek, ibland i samarbete med vårdgivare, vissa tjänster. Det kan handla om blodtrycksmätning, vaccinationer m.m. Apotekens tillgänglighet med ett stort antal apotek över hela landet och generösa öppettider (ofta nära 100 timmar i veckan) gör det lätt att nå stora delar av befolkningen. Dessutom är förtroende för apotek högt i samhället.

Tänk om apoteken i större utsträckning kunde användas för friskvård i form av hälsotjänster, enklare vårdtjänster och vaccination. Apoteken är experter på att avgöra när besök i andra delar av vårdkedjan är nödvändigt. Vi tror att ännu fler medborgare skulle nås om apoteken används för detta.

Tänk om alla yrken inom hälso- och sjukvården kunde lägga ner mer av sin tid där deras kompetens är som viktigast och då dessutom utnyttja samhällets resurser effektivare.

ÖKAD TILLGÄNGLIGHET TILL LÄKEMEDEL

Att läkemedel inte går att få tag på är ett växande problem över hela Europa.

Ofta uppstår orsakerna utanför Sverige och det finns inte mycket som apoteken kan göra för att minska problemen. Däremot är det när kunderna kommer till apoteken som problemet blir synligt. Dagligen bidrar apotekens farmaceuter till att lösa utmaningar för kunder som har ogiltiga recept eller läkemedel som inte finns att beställa. Men då apoteken styrs av hårda regelverk kring byten av läkemedel så finns det även flera fall där apoteken idag inte får genomföra byten.

Tänk om apoteken fick större befogenheter i att byta till andra förpackningar eller likvärdiga läkemedel vid bristsituationer.

Tänk om apoteken fick större befogenheter att hjälpa kunder med ogiltiga recept. Farmaceuterna skulle kunna genomföra extra expedition av vissa utvalda läkemedel.

DET FARMACEUTISKA VÄRDET

Farmaceuter bidrar på många sätt till bättre hälsa, från forskning och utveckling av nya läkemedel till hur de används på bästa sätt. På samma sätt som utvecklingen av läkemedel förändras över tid behöver också sättet som det farmaceutiska värdet levereras ändras. Apoteken är en viktig del i hur farmacin kommer ut till medborgarna – både genom tillhandahållandet av läkemedel och kunskap om hur de ska användas. Över tid har detta förändrats, nya uppgifter har tillkommit och andra har försvunnit.

Hur det kommer se ut i framtiden vet vi inte, men vi är övertygade om att farmaci – ökad hälsa genom rätt användning av nya och befintliga läkemedel – är viktigt för samhället. Apotek kommer alltid att vara den centrala platsen för läkemedel.

Sveriges Apoteksförening representerar de företag som bedriver apoteksverksamhet i Sverige.

Den svenska apoteksmarknaden består av över 1 400 apotek. De bedrivs som rikstäckande kedjor, renodlade e-handelsaktörer, enskilt drivna apotek, sjukhusapotek och dosapotek.

Läs mer om den svenska apoteksmarknaden på:
sverigesapotekforening.se
apotekswiki.se

| Sveriges
Apoteksförening

| SA
Service